

ԸՆԴՀԱՆՍՈՒՄԻ ՄԵՎՐՈՎՅԱՆ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ.

ՄԻջԱԳԳԱՅԻՆ ԵՎ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԱՆԿԱՐՆԵՐ

2008թ. Հունվարի 14-15

“Գոլդեն Փելես” հյուրանոց,

Երևան, Հայաստան

IOF 2008թ. Հունվար 14

08:30 **Մասնակիցների գրանցում**

09:00 **Ներածական ելույթ**

Տիգրան Մկրտչյան, “Հայկական միջազգային տնտեսական հետազոտությունների իսթի գործադիր տնօրեն, Երևան, Հայաստան

Ողջույնի խոսք

Պիտեր Սեմենեթի, Եվրամիության հատուկ ներկայացուցիչ Հարավային Կովկասում, Բրյուսել

Ռոբերտ Միմոնա, ՆԱՏՕ-ի հատուկ ներկայացուցիչը հարավային Կովկասում և կենտրոնական Ասիայում (ձայնագրված ելույթ)

Մարկ Բոյանիչ, ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակի փոխտնօրեն

Արամ Միմոնյան, Երևանի պետական համալսարանի ռեկտոր

ՄԱՍԱ

Ընդլայնված սևծովյան տարածաշրջանի հասկացությունը. անվտանգություն, քաղաքական և տնտեսական ժառանգություն

09:30-10:00 **Բաժին I Ընդլայնված սևծովյան տարածաշրջանի հասկացությունը**

Նախագահող՝ Սամվել Ֆարմանյան, Շվեդիայի շրջանավարտների հայաստանյան ասոցիացիայի նախագահ, Երևան, Հայաստան

Զեկուցողներ՝

Տիգրան Մկրտչյան, “Հայկական միջազգային տնտեսական հետազոտությունների խումբ” ՀԿ գործադիր տնօրեն, Երևան, Հայաստան

“Ընդլայնված սևծովյան տարածաշրջանի հասկացությունը”

Դոկտոր Ասբեղ Կոչիկյան, Ֆլորիդայի պետական համալսարան, արտաքին գործերի ծրագրի տնօրենի օգնական, Ֆլորիդա, ԱՄՆ

“Պաշտոնական և ոչ պաշտոնական կառույցները Հնդկայնված սեծույան տարածաշրջանում որպես համագործակցության միջոց”

Դոկտոր Գայանե Նովիկովա, “Մպեկտրում” ռազմավարական վերլուծությունների կենտրոնի տնօրեն, Երևան, Հայաստան

“Հնդկայնված սեծույան տարածաշրջան. նոր ուղղություն թե՛ թյուր օդակ”

10:00-10:30

Հարցու պատասխան, քննարկում

10:30-11:00

Դադար

11:00-12:00

Բաժին II Անվտանգության, քաղաքական և տնտեսական բաղադրիչներ

Նախագահող՝ Դեսպինա-Ինո Աֆենտոլի, ՆԱՏՕ-ի Հասարակական դիվանագիտության բաժին, կովկասյան տարածաշրջանի կոորդինատոր, Բրյուսել, Բելգիա

Զեկուցողներ՝

Վասիլիոս Մարգարիս, Ֆոնդային բորսայի գլխավոր տնօրեն, Թեսալոնիկ, Հունաստան *“Հնդկայնված սեծույան տարածաշրջանում տնտեսական զարգացման խթանումը տարածաշրջանային համագործակցության միջոցով”*

Տիգրան Զրբաշյան, Տնտեսական քաղաքականության և իրավական հարցերով հայ-եվրոպական խորհրդատվական կենտրոնի (AEPLAC) տնօրեն, Երևան, Հայաստան *“Հնդկայնված Սեծույան Տարածաշրջան. արդյոք կա ընդհանուր օրակարգ տնտեսական և ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների համար”*

Դեննիս Սամուբ, Հակամարտությունների և պետության կառուցման վերաբերյալ Լոնդոնի տեղեկատվական ցանցի գործադիր տնօրեն, Միացյալ Թագավորություն *“Հնդրկուն տնտեցում անվտանգությանը և հակամարտությունների կարգավորմանը Կովկասյան կասայան տարածաշրջանում”*

12:00-13:00

Հարցու պատասխան, քննարկում

13:00-14:30

Ընդմիջում

14:30-14:50

ԽՈՄՍԱԿ՝ Վլադիմիր Կազիմիրով, դեսպան; Ռուս դիվանագետների միության փոխնախագահ, Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն

“Ղարաբաղյան հակամարտության վերացումը – անհրաժեշտ պայման Սև ծովի շուրջ տարածաշրջանային ապահովության և համագործակցության համար”

ՄԱՍ Բ

Հնդկայնված սեծույան տարածաշրջանի հնարավոր ինստիտուցիոնալ դերը հակամարտությունների կարգավորման գործընթացում

14:50–16:20

Բաժին III Տարածաշրջանային հակամարտությունների դիտարկումը Հնդկայնված սեծույան տարածաշրջանի հեռանկարների տեսակետից

Նախագահող՝ Մայքլ Բարանիկ, Ազգային պաշտպանության համալսարանի ավագ հետազոտող, Վաշինգտոն, ԱՄՆ

Զեկուցողներ

Ռոկտոր Մայր Բարանիկ, Ազգային պաշտպանության համալսարանի ավագ հետազոտող, Վաշինգտոն, ԱՄՆ
“Համակարգված տեսակետ, թե ինչու են դերակատարները ձգձգում խնդիրը: լուծում գտնելու խթանը”

Ալեքսանդր Ռուսեցկի, Տարածաշրջանային անվտանգության հարավ կովկասյան ինստիտուտի տնօրեն, Թբիլիսի, Վրաստան
“Ընդլայնված սեծուկյան տարածաշրջանում զինված հակամարտությունների կարգավորման հեռանկարները”

Լիդիա Պրիսաչ, Մոլդովայի գիտությունների ակադեմիա, Մշակութային ժառանգության ինստիտուտ, Քիշին, Մոլդովա
“Ռեևտորյան տարածաշրջանն Ընդլայնված սեծուկյան տարածաշրջանի աշխարհաքաղաքական համատեքստում. պատմաագրական մոտեցում”

Եկատերինա Զեզուլինա, Ուկրաինայի պետական համալսարան, Կիև, Ուկրաինա
“Դրիմ - թաթարական խնդիրը և կայունությունը Ընդլայնված սեծուկյան տարածաշրջանում”

Ռոկտոր Իսաիկ Գալստյան, “Հակամարտությունների և խստադրության հետազոտման հայկական ստեղծագիտական կենտրոն” նախագահ; Ռուս-հայկական պետական համալսարան, քաղաքագիտության ամբիոն, դոցենտ, Երևան, Հայաստան

“Ղարաբաղյան հանգուցը որպես տարածաշրջանում կայունության գործոն”

Թամար Շահաբյան, Նյու Սքոլ համալսարան, Միջազգային հարաբերությունների ավարտական ծրագիր, Նյու-Յորք, ԱՄՆ
“Սեծուկյան տարածաշրջանում անջատողական հակամարտությունների քննումը տարածաշրջանային համատեքստում”

16:20-17:30 Հարցու պատասխան, քննարկում

17:30-18:00 Դադար

ՄԱՍ Գ

Ընդլայնված սեծուկյան տարածաշրջանի դիտարկումը Հայաստանի տեսանկյունից

18:00-18:45 **Բաժին IV Ինչպե՞ս են Հայաստանում վերաբերվում Ընդլայնված սեծուկյան տարածաշրջանին. Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը և անվտանգության ռազմավարությունը Ընդլայնված սեծուկյան տարածաշրջանի համատեքստում**

Նախագահող՝ Նիկոլայ Հովհաննիսյան, Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից անդամ, Երևան, Հայաստան

Զեկուցողներ՝

Արման Գրիգորյան, Վիլյամ և Մերի քոլեջի դասախոս, ԱՄՆ
“Հայաստան Թուրքիա հարաբերություններ. Արդյո՞ք այն երբևէ կկարգավորվի”

Պրոֆ. Ռուբեն Մաֆրատյան, Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիա, Արևելագիտության ինստիտուտի տնօրեն, Երևան, Հայաստան
“Հայաստան և Թուրքիա. Հանդիպում Սև ծովի ափին”

Կիրո Սանոյան, Հայ հեղափոխական դաշնակցություն, միջազգային քարտուղար, Երևան, Հայաստան
“Ընդայնված սնծույան տարածաշրջանի դիտարկումը Հայաստանի տեսանկյունից”

18:45-19:30

Հարցու պատասխան, քննարկում

II ՕԲ-2008Թ: ՀՈՆՆՎԱՐ 15

08:30

Մասնակիցների գրանցում
ՄԱՍԱ

Ինտիտուցիոնալ և գործալ մարտահրավերները Ընդայնված սնծույան տարածաշրջանի
համար

09:00-10:00

Բաժին I Արդյո՞ք Ընդայնված սնծույան տարածաշրջանը կայարան է դեպի ԵՄ և ՆԱՏՕ տանող
ճանապարհին

Նախագահող՝ Արա Հովսեփյան, “Հագարամյակի մարտահրավեր հիմնադրամ - Հայաստան” ՊՈԱԿ գլխավոր
գործադիր տնօրեն

Զեկուցողներ՝

Ռենիա Քորրոյ, Կովկասյան քաղաքականության ինտիտուտի տնօրեն, Լոնդոնի թագավորական քոլեջ,
Միացյալ Թագավորություն

“ԵՄ որպես սնծույան ուժ. Անհապաղ, կարճաժամկետ և երկարաժամկետ շահեր”

Բորուտ Գրոզիչ, Ռազմավարական ուսումնասիրությունների ինտիտուտի տնօրեն, Լյուբլյանա, Սլովենիա

“Եվրոպայի քիչ արդյունավետ ռազմավարական տեսակետը Սև ծովի վերաբերյալ”

Լիչինիա Միստո, Եվրոպական քաղաքականության ուսումնասիրությունների կենտրոնի (CEPS) հետազոտող,
Բրյուսել; Քոլմբերայի համալսարանում գիտությունների դոկտորի թեկնածու, Պորտուգալիա

**“Սև ծովի շուրջ անվտանգության հակադիր հասկացություններ. Ընդայնված Եվրոպայում բարդությունների
կառավարում”**

Էկա Սեպաշվիլի, Եվրոպական ինտեգրացիայի կորոլինացման բաժնի փոխտնօրեն, Եվրոպական և
Եվրաստանյան ինտեգրացիայի նախարարի աշխատակազմ, Թբիլիսի, Վրաստան

**“Գրքալ մարտահրավերները Ընդայնված սնծույան տարածաշրջանում և տնտեսական համագործակցության
անվտանգության ասպեկտները”**

10:00-10:45

Հարցու պատասխան, քննարկում

10:45-11:15

Ղաղար

11:15-12:15

Բաժին II Տեսակետներ Ընդայնված սնծույան տարածաշրջանի վերաբերյալ. ՆԱՏՕ, ԵՄ, ԵԱՀԿ, ԱՄՆ և
Ռուսաստան

Նախագահող՝ Էդուարդ Խոջայան, Իսպանիայի Թագավորության պատվավոր հյուպատոս Հայաստանում

Զեկուցողներ՝

Մարիետա Քրոնիգ, Համբուրգի համալսարանի իստապոլիտիկայի հետազոտման և անվտանգության
քաղաքականության ինտիտուտ, ԵԱՀԿ հետազոտությունների կենտրոնի հետազոտող, Գերմանիա

**“Բարեկամների օրակ. ԵՄ և Ընդայնված սնծույան տարածաշրջանի միջև տարածաշրջանային
անվտանգության համագործակցության հեռանկարներ”**

Դոկտոր Օզգա Վորկունովա, Գիտությունների ակադեմիա, Համաշխարհային տնտեսության և միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտի ավագ հետազոտող, Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն
“Ընդլայնված սեծույան տարածաշրջան. ՆԱՏՕ, ԵՄ, Շանհայի համագործակցության կազմակերպություն և Ռուսաստանի Դաշնություն” (Մրցակցություն և համագործակցություն)

Պլամեն Դիմիտրով, “Բուլղարիայի աշխարհաքաղաքական հասարակության” խորհրդի անդամ, Մոֆիա, Բուլղարիա
“Ընդլայնված սեծույան տարածաշրջանը և եվրոպական աշխարհաքաղաքական տարածքի նոր սահմանները”

12:15-13:00 Հարցու պատասխան, քննարկում

13:00-13:20 **ԽՈՄԱԿ՝ Մեթյու Բրայզա**, Եվրոպական և եվրասիական գործերի բյուրո, ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալի օգնական, Վաշինգտոն
“Ընդլայնված սեծույան տարածաշրջան. ԱՄՆ-ի ռազմավարական տեսակետը”

13:20-14:20 Ընդմիջում

14:20-15:20 Բաժին III Տարածաշրջանային դերակատարների տեսակետները և գործողությունները

Նախագահող՝ Թևան Պողոսյան, Մարդկային զարգացման միջազգային կենտրոնի գործադիր տնօրեն, Երևան, Հայաստան

Զեկուցողներ՝

Դոկտոր Ալյա Յազևովա, Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիա, Եվրոպայի ինստիտուտ, Միջերկրածովյան և սեծույան խնդիրների կենտրոնի տնօրեն, Մոսկվա
“Ռուսաստանի շահերը և քաղաքականությունը Ընդլայնված սեծույան տարածաշրջանում”

Օլեհ Ռիբաչուկ, Ուկրաինայի նախագահի խորհրդական, Կիև
“Ուկրաինայի տեսակետը տարբեր տարածաշրջանային կազմակերպությունների և նախաձեռնությունների հեռանկարների վերաբերյալ Ընդլայնված սեծույան տարածաշրջանի համատեքստում”

Դոկտոր Լիլիու Մուրեսան, EURISC հիմնադրամ – Ռիսկի, անվտանգության և կապի կառավարման եվրոպական ինստիտուտ, գործադիր տնօրեն
“Էներգիայի անվտանգության և կենսական ենթակառուցվածքների պահպանությունը 2008թ. Բուխարեստի ՆԱՏՕ զազաթնաժողովի հեռանկարում”

Արա Թադևոսյան, ՄեդիաՄաքս լրատվական գործակալության տնօրեն, Երևան, Հայաստան
“Հայաստանն Ընդլայնված սեծույան տարածաշրջանի և Մեծ մերձավոր պրնեքի միջև”

Գեորգի Սչեդիշվիլի, Սախայի և Աֆրիկայի ինստիտուտ, բրցենտ, Թբիլիսի, Վրաստան
“Ընդլայնված սեծույան տարածաշրջանի դերը Վրաստանի պրնեռաքին ուղղված հայտում”

15:20-16:10 Հարցու պատասխան, քննարկում

16:10-16:40 Դադար

16:40-17:40 Բաժին IV Հնարավոր է արդյոք համատեղ ռազմավարություն Ընդլայնված սեծույան տարածաշրջանի շրջանակներում

Նախագահող՝ Օլեհ Ռիբաչուկ, Ուկրաինայի նախագահի խորհրդական, Կիև

Զեկուցողներ՝

Պրոֆ. Սուսանա Կարյան, Տնտեսագիտության և տեխնոլոգիայի համալսարան, միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկան, Անկարա, Թուրքիա

“Ինտիլիգենտ և զրբալ մարտահրավերներ Ընդլայնված սննդային տարածաշրջանի համար”

Ջեյն Բոբոտինիս, “Հայկական միջազգային տնտեսական հետազոտությունների ինստիտուտ” ՀԿ-ի անդամ, Լոնդոն, Միացյալ Թագավորություն

“Ընդլայնված սննդային տարածաշրջանի ռազմավարական կարևորության գնահատում”

Դիբա Նիզար Գոկսել, “Եվրոպական կայունության նախաձեռնության” ավագ վերլուծաբան; “Թուրքական քաղաքականության պարբերականի” գլխավոր խմբագիր, Ստամբուլ, Թուրքիա

“Տարածական ռազմավարություններ Ընդլայնված սննդային տարածաշրջանի վերաբերյալ”

17:40-18:20

Հարցու պատասխան, քննարկում

ՄԱՄԲ

Ընդլայնված սննդային տարածաշրջանի համատեքստում տարբեր տարածաշրջանային կազմակերպությունների և նախաձեռնությունների հետախնդրությունները

18:20-19:00

Բաժին V Ընդլայնված սննդային տարածաշրջան. այլընտրանքային կամ լրացուցիչ հնարավորություն տարբեր տարածաշրջանային կազմակերպությունների և նախաձեռնությունների համար

Նախագահող՝ Դիբա Նիզար Գոկսել, “Եվրոպական կայունության նախաձեռնության” ավագ վերլուծաբան; “Թուրքական քաղաքականության պարբերականի” գլխավոր խմբագիր, Ստամբուլ, Թուրքիա

Զեկուցողներ՝

Դոկտոր Արման Կիրակոսյան, Հայաստանի Հանրապետության Արտաքին գործերի փոխնախարար

“Սննդային տնտեսական համագործակցությունը (ՄՕՏՀ) և Ընդլայնված սննդային տարածաշրջանի հասկացություններ”

Ստեփան Սաֆարյան, ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր, արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի անդամ, “Ժառանգություն” կուսակցություն

“Ընդլայնված սննդային տարածաշրջան և Եվրոպական սննդային դարաշրջան մարտահրավերներ, հնարավորություններ և սրահաֆորմացիայի սահմաններ”

Ռաուֆ Ռաջաբով, Իսրայելի Գերաբարության դեպարտմենտի, “Յ-րդ տեսակետ” տեղեկատվական-վերլուծական գործակալության տնօրեն, Բաքու, Ադրբեջան

“Միջազգային քաղաքական պրակտիկաները և 4 ժողովրդի տարածքը”

Ալեքսանդր Իսկանդարյան, Կովկասյան լրատվական ինստիտուտի տնօրեն, Երևան, Հայաստան

“Ընդլայնված Սննդային տարածաշրջան. պատկերավոր ինքնության ստեղծում”

Դոկտոր Աշոտ Ալեքսանյան, քաղաքագիտության ամբիոնի դոցենտ, միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ, Երևանի պետական համալսարան, Հայաստան

“Քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտների դերը Ընդլայնված սննդային տարածաշրջանի ժողովրդավարական գործընթացում”

19:00-19:40

Հարցու պատասխան, քննարկում